

Ванда К.Є.,
1 курс, освітній ступінь «Магістр»,
обліково-фінансовий факультет,
Науковий керівник: **Сирцева С.В.,**
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У фінансово-господарській діяльності кожне підприємство вступає в економічні взаємовідносини з іншими суб'єктами господарювання, в результаті цього відбуваються господарські операції, які є дебіторською заборгованістю. У розвинутих країнах підприємства не покладаються на те, що покупці своєчасно розрахуються за отримані продукцію, товари, роботи або послуги. Вони можуть конвертувати грошові вимоги безпосередньо у валюту під заставу боргових вимог. Проте в українській практиці такий механізм управління дебіторською заборгованістю ще не налагоджений, і лише тоді, коли він буде встановлений, можна вирішити проблему несвоєчасності платежів.

На сучасному етапі розвитку своєчасне і повне виконання платіжних зобов'язань є умовами стійкого функціонування підприємства в розвиненій ринковій економіці. На сьогодні, коли Україна знаходиться в нестабільному стані, спостерігається зворотна тенденція – криза неплатежів. Тому однією з важливих задач є вивчення, керування і аналіз дебіторської заборгованості, оскільки недбале ставлення до дебіторської заборгованості приводить до уповільнення розрахунків, затримання виплат по заробітній платі і взагалі до погіршення фінансового стану підприємства. Одним із найважливіших чинників фінансової стабільності підприємства є стан дебіторської заборгованості, що виникає в ході здійснення економічних взаємовідносин з іншими суб'єктами господарювання.

Тому важливо проводити постійний контроль дійсного стану дебіторської заборгованості з метою забезпечення мінімальних гарантій для користувачів фінансової звітності відносно достовірності, реальності, повноти і законності приведеної про неї інформації.

Організація дієвої системи внутрішньогосподарського контролю повинна ґрунтуватися на своєчасності повідомлення про відхилення, відповідальності, збалансованості, інтеграції, постійності, комплексності, розподілу обов'язків.

Метою внутрішнього контролю розрахунків з дебіторами є встановлення повноти, достовірності та своєчасності відображення даних в первинних документах підприємства, облікових регістрах і звітності. Контроль передбачає здійснення перевірки за дотриманням планових показників; налагодження системи спостереження за строками оплати платежів; контроль за виконанням договірних відносин; виявлення резервів зростання платоспроможності підприємства та контроль за результатами виконання оптимізаційних управлінських рішень. По-друге, встановлення найбільш комфортного для підприємства співвідношення між дебіторською і кредиторською заборгованістю, важливо для прискорення оборотності цих двох показників.

Вважається, що сприятливою є ситуація, коли період обороту дебіторської заборгованості підприємства менший, ніж період обороту кредиторської, оскільки за таких умов підприємство може погасити свої зобов'язання за рахунок коштів, що надходять від дебіторів [1].

Надалі необхідно систематично проводити підрахунок заборгованості шляхом перевірки основних документів, які є підставою для бухгалтерських розрахунків і відображення операцій, а також шляхом звірки сальдо з контрагентами. Особливо важливо відзначити, що кожна операція має бути дозволеною та законною. Дані контрольні процедури дозволяють розподілити дебіторську заборгованість залежно від строків її погашення на нормальну, прострочену та безнадійну.

У свою чергу отримані відомості дають можливість вжити заходи стосовно простроченої заборгованості, а саме, враховуючи вимоги законодавства та договорів, можна розпочати претензійну роботу, застосувати економічні санкції (нарахування штрафів, пені, неустойки) та інші. Доцільним буде також з'ясувати, хто несе відповідальність за своєчасність розрахунків з дебіторами, та з'ясувати причини порушення строків надходження коштів [2].

Отже, аналіз ситуації, в якій перебувають українські суб'єкти господарювання, свідчить про необхідність повсюдного впровадження ефективного економічного внутрішнього контролю за розрахунками з дебіторами, який забезпечить керівників достовірною, своєчасною та максимально повною інформацією про стан, структуру та динаміку відносин з дебіторами. Контрагенти, допоможуть правильно визначити основні напрями діяльності та завдання, які постали перед суб'єктом господарювання. Основними завданнями здійснення внутрішнього контролю дебіторської заборгованості є:

- необхідно ввести структурний підрозділ для контролю складу та структури
- забезпечити юридичну силу кожної дебіторської заборгованості;

- моніторинг та діагностика причин заборгованості та розрахунків її наслідків;

- розробити ефективну методику аналізу розрахунків з покупцями, замовниками, іншими дебіторами та розробити робочі документи для контролерів;

- активне використання основних форм рефінансування: факторинг, облік векселів, форфейтинг, які прискорять трансформацію дебіторської заборгованості у грошові кошти.

Таким чином, правильно організований внутрішній контроль за своєчасністю, повнотою й юридичною обґрунтованістю розрахунків з дебіторами – запорука успішного розвитку, стабільності та стійкості вітчизняних підприємств в умовах сучасного бізнес-середовища.

Список використаних джерел

1. Кондукова Е.В., Лісовий А.В. Аналітичні аспекти податкового дослідження стану розрахунків з контрагентами. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 3. С. 285–290.

2. Бутова Т.А., Волошина В.В. Система внутрішнього контролю дебіторської заборгованості: проблеми, напрями удосконалення. *Ефективна економіка*. 2014. №11. URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3490>.

3. Сирцева С.В., Форошевська О.Р. Роль бухгалтерського обліку у забезпеченні ефективності внутрішнього контролю на підприємстві. *Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України* : матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса 10-12 листопада 2021 р. Одеса: Державний університет «Одеська політехніка», 2021. С.79-80.

Галкін В.В.,

старший викладач кафедри обліку і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

На сьогодні в Україні триває процес реформування системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору шляхом запровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, розроблених на основі міжнародних стандартів [1].